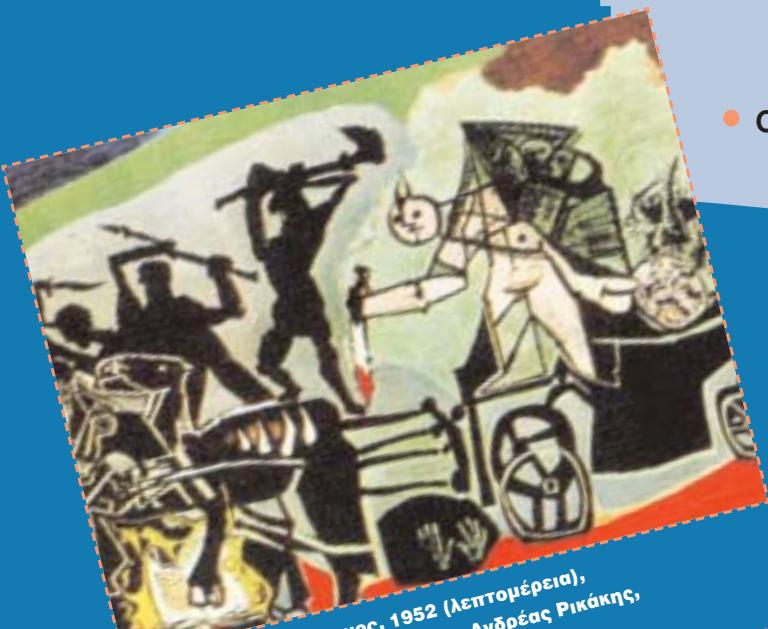

5η ενότητα

ΕΙΡΗΝΗ – ΠΟΛΕΜΟΣ

- Τελικές και αιτιολογικές προτάσεις
- Αναλύοντας το κείμενο στα συστατικά του
- Ομόχες και παρώνυμες λέξεις

Πάμπλο Πικάσο, Πόλεμος, 1952 (λεπτομέρεια),
στο Τίμοθο Χίλτον, Πικάσο, μτφρ. Ανδρέας Ρικάκης,
εκδ. Υποδομή, 1982

Πάμπλο Πικάσο, Ειρήνη, 1952 (λεπτομέρεια),
στο Αντονίνα Βαλλαντέου, Πάμπλο Πικάσο,
μτφρ. Σ. Πρωτοπαπάς, εκδ. Γκοβόστη, 1993

Τελικές και αιτιολογικές προτάσεις – Αναλύοντας το κείμενο στα συστατικά του – Ομόηχες και παρώνυμες λέξεις

Κείμενο 1 [Στο αμπρί*]

Το μέτωπο είναι ένα κλουβί, όπου είσαι υποχρεωμένος να περιμένεις τι θα γίνει. Ζούμε με την αγωνία του άγνωστου. Πάνω μας κρεμιέται η τύχη. Σαν έρχεται μια οβίδα, το μόνο που μπορώ να κάνω είναι να σκύψω για να περάσει. Δεν ξέρω πού θα σκάσει.

Η τύχη είναι που μας κάνει αδιάφορους. Πριν από λίγους μήνες καθόμουν σ' ένα αμπρί κι έπαιζα χαρτιά. Για μια στιγμή σηκώθηκα και πήγα να δω κάποιους γνωστούς μου σε κάποιο άλλο αμπρί. Σαν γύρισα δε βρήκα κανέναν από δαύτους. Έσκασε πάνω τους μια μπόμπα. Ξαναγύρισα πάλι σ' άλλο αμπρί κι έφτασα πάλι στην ώρα για να βοηθήσω να τους ξεχώσουν, γιατί χτυπήθηκαν κι αυτοί με τη σειρά τους. Το πώς ζω είναι από τύχη. Όπως μπορεί να με βρει μια σφαίρα, έτσι μπορώ το ίδιο και να ζω. Στο πιο σίγουρο αμπρί μπορείς να γίνεις χύλια κομμάτια και σ' ανοιχτό πεδίο να μην πάθεις τίποτα ύστερα από δέκα ωρών αδιάκοπο σφυροκόπημα.

Ο κάθε φαντάρος χρωστά τη ζωή του σε χίλιες δυο συμπτώσεις. Γι' αυτό και κάθε φαντάρος πιστεύει κι εμπιστεύεται τον εαυτό του στην τύχη.

* αμπρί: υπόγειο χαράκωμα που προστατεύει τους στρατιώτες από βολές

Έριχ Μαρία Ρεμάρκ, *Ουδέν νεώτερον από το δυτικόν μέτωπον*, μτφρ. Κώστας Θρακιώτης, εκδ. Ζαχαρόπουλος, 1990

- 1 Γιατί ο συγγραφέας λέει ότι πάνω από το στρατιώτη που πολεμά «κρεμιέται η τύχη»; • Πώς τεκμηριώνει την άποψή του αυτή;
- 2 Βρείτε τις προτάσεις που εισάγονται με να και για να. • Κατατάξτε τες σε δύο κατηγορίες, στις βουλητικές και στις τελικές.
- 3 Σκεφτείτε λέξεις ομόηχες ή ομώνυμες με τη λέξη τύχη και τη λέξη αυτοί. • Στη συνέχεια γράψτε προτάσεις, στις οποίες να φαίνεται η διαφορετική σημασία των ομόηχων/ομώνυμων. • Προσέξτε κάθε φορά την ορθογραφία.
- 4 Βρείτε τρεις λέξεις-κλειδιά, που να συμπυκνώνουν το βασικό νόημα του αποσπάσματος.
- 5 Το βιβλίο του Στράτη Μυριβήλη *Η ζωή στον Τάφω* αναφέρεται στον ίδιο πόλεμο με το βιβλίο του Ρεμάρκ. Βρείτε ένα απόσπασμα στο οποίο ο Στράτης Μυριβήλης να αφηγείται τη ζωή των στρατιωτών στο αμπρί. • Στο απόσπασμα αυτό εντοπίστε:
  - α. τις λέξεις-κλειδιά που δείχνουν την ατμόσφαιρα της ζωής στο αμπρί,
  - β. τις δευτερεύουσες τελικές και αιτιολογικές προτάσεις, αν υπάρχουν,
  - γ. ομόηχα ή ομώνυμα ή παρώνυμα λέξεων του αποσπάσματος.

Κείμενο 2 [Τα παιδιά του πολέμου]

Παιδιά...

...όταν στην πραγματικότητά τους δε χωράει το παιχνίδι

Περισσότερο ευάλωτα στις κακουχίες και τις στερήσεις, περισσότερο ευαίσθητα στη βία και το φόβο, τα παιδιά για να αναπτυχθούν σωστά έχουν ανάγκη από συνθήκες, που θα τους επιτρέψουν να ζήσουν μια ομαλή παιδική ηλικία.

Κι ενώ θεωρούμε αναφαίρετο το δικαίωμά τους στην υγεία, στη μόρφωση, στο παιχνίδι, στην ξεγνοιασιά, πόσα αλήθεια παιδιά στον πλανήτη μας απολαμβάνουν τα στοιχειώδη αγαθά που μπορούν να καλύψουν τις βασικές ανάγκες τους για επιβίωση;

Και κάθε φορά που ένας πόλεμος ή κάποια φυσική καταστροφή συγκλονίζει τον κόσμο και λέξεις, όπως αξιοπρέπεια, ασφάλεια και μέλλον, χάνουν το νόημά τους, τα παιδιά, ο πιο ευάλωτος πληθυσμός, παύουν ξαφνικά να είναι παιδιά. Η ζωή τους σημαδεύεται ανεπανόρθωτα από το φόβο και την αβεβαιότητα.

Η πραγματικότητα των παιδιών

Πόλεμος

- Περίπου 25 εκατομμύρια παιδιά σε όλο τον κόσμο έως σήμερα έχουν αναγκαστεί να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους εξαιτίας ένοπλων συγκρούσεων.
- Περισσότερα από 2 εκατομμύρια παιδιά έχασαν τη ζωή τους από ένοπλες συγκρούσεις την τελευταία δεκαετία. Περίπου 6 εκατομμύρια τραυματίστηκαν σοβαρά, 1 εκατομμύριο έμειναν ορφανά και 12 εκατομμύρια έμειναν άστεγα.
- Σε 87 χώρες του πλανήτη τα παιδιά ζουν ανάμεσα σε 60 εκατομμύρια νάρκες. 10.000 παιδιά κάθε χρόνο χάνουν τη ζωή τους από αυτές.

Φωτ/φια: Α. Καζαρέα

Φωτ/φια: Δ. Ρόκου

Παλεύοντας για τη ζωή, ενημερωτικό φυλλάδιο της οργάνωσης Γιατροί Χωρίς Σύνορα, 2003

- 1** Τι είδους είναι το κείμενο αυτό; • Για ποιο σκοπό έχει γραφτεί; • Ποιο σκοπό εξυπηρετούν οι φωτογραφίες που το συνοδεύουν;
- 2** Στο κείμενο παρουσιάζονται δύο πραγματικότητες που έρχονται σε αντίθεση μεταξύ τους. Η μία είναι αυτή που ταιριάζει σε όλα τα παιδιά του πλανήτη και η άλλη αυτή που ζουν ορισμένα παιδιά όταν ο πόλεμος συγκλονίζει τη χώρα τους. Περιγράψτε όσο μπορείτε ακριβέστερα τις δύο αυτές πραγματικότητες με στοιχεία του κειμένου.

ΕΙΡΗΝΗ – ΠΟΛΕΜΟΣ

- 3** Στο κείμενο δεν υπάρχουν αιτιολογικές προτάσεις. Υπάρχουν όμως άλλοι τρόποι με τους οποίους εκφράζεται η αιτία. Μπορείτε να εντοπίσετε φράσεις που δηλώνουν αιτία; • Ποιες από αυτές μπορείτε να τις μετατρέψετε σε δευτερεύουσες αιτιολογικές προτάσεις; • Σε τι αλλάζει το κείμενο ύστερα από αυτή τη μετατροπή;
- 4** Βρείτε τις λέξεις-κλειδιά που μεταφέρουν κυρίως το μήνυμα του κειμένου.
- 5** Εξηγήστε τους παρακάτω όρους και χρησιμοποιήστε τους σε δικές σας προτάσεις: ευάλωτα, αναφαίρετο, στοιχειώδη, ανεπανόρθωτα, αβεβαιότητα.
- 6** Βρείτε τα τονικά παρώνυμα των λέξεων: παιδιά, φορά, πόσα.

Κείμενο 3 [Ποδόσφαιρο και πόλεμος]

[...] Το ποδόσφαιρο εκπροσωπεί τις αξίες των σύγχρονων κοινωνιών που τονίζουν το συναγωνισμό, την επίδοση και την ισότητα των ευκαιριών. Έχει χαρακτηριστεί «όπιο του λαού» και έχει περιγραφεί ως «σύγχρονη θρησκεία», όπου τα γήπεδα λειτουργούν ως σύγχρονοι «καθεδρικοί ναοί». Οι μεταφορές αυτές προσπαθούν στην ουσία να ερμηνεύσουν την έντονη συναισθηματική εμπειρία του θεατή ενός ποδοσφαιρικού αγώνα, το συναρπαστικό συλλογικό βίωμα της κερκίδας, το πάθος και την αφοσίωση του οπαδού της ομάδας.

Ταυτόχρονα το ποδόσφαιρο εκφράζει κατεξοχήν ανδρικές αξίες, παρακολουθείται σχεδόν αποκλειστικά από άνδρες θεατές και είναι, σε σημαντικό βαθμό, τόπος κατασκευής της ανδρικής ταυτότητας. Η όλη οργάνωση του παιχνιδιού εξάλλου παραπέμπει στον πόλεμο, ενώ μια σειρά από παρομοιώσεις από τις πολεμικές συγκρούσεις για την περιγραφή του ποδοσφαιρικού αγώνα αφήνουν να εννοηθεί ότι το γήπεδο είναι ένα πεδίο μάχης όπου αναμετρούνται δύο ομάδες-στρατοί. Ο χώρος του γηπέδου είναι επίσης ένας χώρος βίας, τόσο μεταξύ αθλητών όσο και μεταξύ θεατών. Και αν το «σκληρό» παιχνίδι έχει αρχίσει να περιορίζεται με τα –αποκλειστικά– συχνά– σφυρίγματα των διαιτητών και τη θέσπιση όλο και πιο αυστηρών κανονισμών, η χουλιγκανική βία ανθεί. Χτίζεται εκεί ένα άλλο μέτωπο, ανάμεσα σε θεατές και αστυνομικούς, ανάμεσα σε οπαδούς και διαιτητή, όπου τα διάφορα «επεισόδια» αντανακλούν την αρρενωπή «αταξία» και παραβατικότητα απέναντι στην εξουσία. [...]

Οι οπαδοί πάνε στο γήπεδο για να μεθύσουν με τη νίκη της ομάδας τους, να ταπεινώσουν και να κατατροπώσουν τους αντιπάλους, να ζήσουν την εμπειρία του θεάματος και της συμμετοχής σε μια εντελώς ιδιαίτερη συλλογικότητα.

Χριστίνα Κουλούρη, «Ποδόσφαιρο και πολιτικό σαβουάρ βιβρ», εφημ. ΤΟ ΒΗΜΑ, 2002

- 1** Σύμφωνα με τη συγγραφέα το ποδόσφαιρο θυμίζει έντονα πόλεμο. Με ποια στοιχεία αιτιολογεί την άποψή της;
- 2** Υπογραμμίστε τις τελικές προτάσεις του κειμένου. • Με ποιους συνδέσμους εισάγονται; • Γιατί είναι τελικές και δεν είναι βουλητικές;
- 3** Βρείτε στο κείμενο όσο περισσότερα παρώνυμα και ομώνυμα μπορείτε.
- 4** μάχης και βίας: Γράψτε όσο περισσότερα σύνθετα και παράγωγα μπορείτε να σκεφτείτε από αυτές τις δύο λέξεις του κειμένου.
- 5** Εξηγήστε τους όρους: αρρενωπή, παραβατικότητα, συλλογικότητα. • Στη συνέχεια γράψτε δικές σας προτάσεις μ' αυτές τις λέξεις.

- 6** Βρείτε το θέμα κάθε παραγράφου και γράψτε έναν πλαγιότιτλο για καθεμία.
- 7** Προσπαθήστε να βρείτε τις συνδετικές λέξεις των περιόδων του κειμένου.
- 8** Η συγγραφέας του άρθρου υποστηρίζει ότι το ποδόσφαιρο θυμίζει πόλεμο και παραθέτει τα στοιχεία που τεκμηριώνουν την άποψή της. Γράψτε της μια επιστολή-απάντηση, στην οποία να υποστηρίζετε την αντίθετη άποψη, ότι το ποδόσφαιρο μπορεί να συμβάλει στην οικοδόμηση της ειρήνης και ανάμεσα σε άτομα ή ομάδες ατόμων αλλά και ανάμεσα σε κράτη.

Κείμενο 4 Διακήρυξη των νομπελιστών για το μέλλον του κόσμου στο νέο αιώνα

Ο μεγαλύτερος κίνδυνος για την παγκόσμια ειρήνη στα επόμενα χρόνια θα προκύψει όχι τόσο από τις παράλογες πράξεις των κρατών ή ατόμων, αλλά κυρίως από τις νόμιμες απαιτήσεις των αδικημένων του κόσμου. Η πλειοψηφία από αυτούς τους φτωχούς και στερημένους βρίσκεται σε οριακή κατάσταση και είναι αυτοί που ζουν στις περιοχές της ισημερινής ζώνης και στα ζεστά κλίματα.

Το φαινόμενο του θερμοκηπίου, που οφείλεται όχι στις δικές τους δραστηριότητες, αλλά στον τρόπο ζωής των λίγων πλουσίων, θα επηρεάσει περισσότερο τη δική τους εύθραυστη οικολογία. Η κατάστασή τους θα είναι απελπιστική και καταφανώς άδικη. Δεν αναμένεται, επομένως, να είναι ευχαριστημένοι με το να περιμένουν την ευεργεσία των πλουσίων.

Εάν, λοιπόν, επιτρέψουμε να διαδοθεί η καταστροφική δύναμη των όπλων και των εξοπλισμών σε αυτό τον ευαίσθητο ανθρώπινο τόπο, είναι ενδεχόμενο να προκαλέσουμε μια μεγάλη έκρηξη που μπορεί να αφανίσει πλούσιους και φτωχούς.

Η μόνη ελπίδα για το μέλλον του κόσμου βρίσκεται στην ανάπτυξη διεθνούς συνεργασίας και στη νομιμοποίηση της δημοκρατίας σε όλο τον κόσμο. Είναι καιρός να γυρίσουμε την πλάτη στη μονομερή αναζήτηση της ασφάλειας στον κόσμο, με την οποία επιζητούμε καταφύγια πίσω από τοίχους.

Αντιθέτως, πρέπει να επιμείνουμε στην αναζήτηση τρόπων για ενωμένη δράση ενάντια στο φαινόμενο του θερμοκηπίου και ενάντια σε έναν εξοπλισμένο κόσμο. Αυτοί οι δύο στόχοι θα αποτελέσουν βασικά συστατικά σταθερότητας, καθώς προχωρούμε σε μεγαλύτερο βαθμό κοινωνικής δικαιοσύνης, η οποία από μόνη της δίνει ελπίδα για ειρήνη.

Μερικά από τα απαραίτητα, νόμιμα εργαλεία είναι ήδη στα χέρια μας, όπως η Συνθήκη για τους Αντιβαλλιστικούς Πυραύλους (ABM), η Σύμβαση για την Αλλαγή του Κλίματος, οι Συνθήκες για τη Μείωση των Στρατηγικών Όπλων και η Σύμβαση για τη Συνολική Απαγόρευση Όπλων.

Ως πολίτες που ανησυχούμε, προτρέπουμε όλες τις κυβερνήσεις να δεσμευτούν σε αυτούς τους στόχους, οι οποίοι αποτελούν βήματα προς την αντικατάσταση του πολέμου από διεθνή και έννομη τάξη. Για να επιβιώσουμε στον κόσμο που μεταμορφώσαμε, πρέπει να μάθουμε να σκεφτόμαστε με καινούργιο τρόπο. Σήμερα το μέλλον του καθενός εξαρτάται από το καλό όλων.

περ. Χημικά Χρονικά, τόμ. 64, τεύχ. 2, (επιλογή – επιμέλεια:
Π. Σίσκος, απόδοση: Α. Οικονόμου), Φεβρουάριος 2002

- 1** α. Από πού προέρχεται, σύμφωνα με τους νομπελίστες που υπέγραψαν τη διακήρυξη, η μεγαλύτερη απειλή για την παγκόσμια ειρήνη;
β. Ποιοι είναι οι δύο άμεσοι στόχοι που προτείνουν οι νομπελίστες στις κυβερνήσεις να επιδιώξουν, ώστε να αποτρέψουν τους πολέμους;

ΕΙΡΗΝΗ – ΠΟΛΕΜΟΣ

- 2 Διαβάστε προσεκτικά τη δεύτερη παράγραφο του κειμένου. • Μπορείτε να βρείτε ποιες φράσεις αυτού του αποσπάσματος συνδέονται μεταξύ τους με αιτιακές σχέσεις (σχέσεις αιτίου-αποτελέσματος); • Μπορείτε να βρείτε τις λέξεις που δηλώνουν την αιτιακή σχέση; • Μπορείτε να διατυπώσετε τα ίδια νοήματα, χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες αιτιολογικές προτάσεις;
  - 3 Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου εντοπίστε μια περίοδο που περιέχει μια τελική πρόταση. • Αλλάξτε τη σειρά των προτάσεων: βάλτε την τελική πρόταση μετά την κύρια. • Πόσο διαφορετικό είναι το μήνυμα που εκπέμπεται σε κάθε περίπτωση; • Γιατί νομίζετε ότι οι συγγραφείς επέλεξαν αυτή τη σειρά;
  - 4 Στην αρχή της τρίτης παραγράφου υπάρχει η λέξη λοιπόν. Ποιο ρόλο παίζει η λέξη αυτή στο σημείο που βρίσκεται; • Γιατί τη χρησιμοποιεί ο συγγραφέας;
  - 5 Χρησιμοποιώντας όσο περισσότερες μπορείτε από τις πληροφορίες του κειμένου, φτιάξτε ένα δικό σας κείμενο. • Αρχίστε από την τελευταία περίοδο του κειμένου και προχωρήστε χρησιμοποιώντας εκφράσεις που δηλώνουν αιτιακές σχέσεις.
- «Σήμερα το μέλλον του καθενός εξαρτάται από το καλό όλων, γιατί...»

Κείμενο 5 [Πόλεμος]

Πόλεμος

παρουσιάζεται μέσα από τις πιο απεχθείς τελετές και μέσα από την καθημερινότητα.

περ. «Έψιλον», εφημ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 2004

- 1 Ποιο είναι το κοινό στοιχείο των τριών φωτογραφιών;
- 2 Ποια φωτογραφία σάς τρομάζει περισσότερο; • Απαντήστε χρησιμοποιώντας αιτιολογικές προτάσεις.
- 3 Σε ποια φωτογραφία δεν απεικονίζεται κανένα όπλο; • Αυτό την κάνει λιγότερο τρομακτική;
- 4 Γιατί νομίζετε ότι ο συντάκτης έβαλε στην ίδια σελίδα και κάτω από τον ίδιο τίτλο τις τρεις φωτογραφίες; • Απαντήστε χρησιμοποιώντας αιτιολογικές και τελικές προτάσεις.
- 5 Φτιάξτε μια ανάλογη σύνθεση με θέμα την ειρήνη. • Εξηγήστε στους συμμαθητές σας τις επιλογές σας.

Κείμενο 6 [Σκέψεις με αφορμή την εξάπλωση των πολέμων και της βίας]

[...] Οι εξελίξεις της επιστήμης, της τεχνολογίας, της βιομηχανίας, της οικονομίας, οι οποίες προωθούν πλέον το διαστημόπλοιο Γη, δε ρυθμίζονται ούτε από την πολιτική ούτε από τη δεοντολογία. Έτσι, εκείνο που φαινόταν ότι επρόκειτο να εξασφαλίσει τη βέβαιη πρόοδο φέρνει βεβαίως δυνατότητες μελλοντικής προούδου, αλλά παράλληλα δημιουργεί και αυξάνει τους κινδύνους.

Οι παραπάνω εξελίξεις συνοδεύονται από πολλαπλές βάρβαρες οπισθοδρομήσεις. Οι πόλεμοι πληθαίνουν στον πλανήτη και χαρακτηρίζονται όλο και περισσότερο από τα εθνικοθρησκευτικά συστατικά τους. Παντού η συνείδηση του πολίτη υποχωρεί και η βία απλώνεται σαν γάγγραινα στις κοινωνίες. [...]

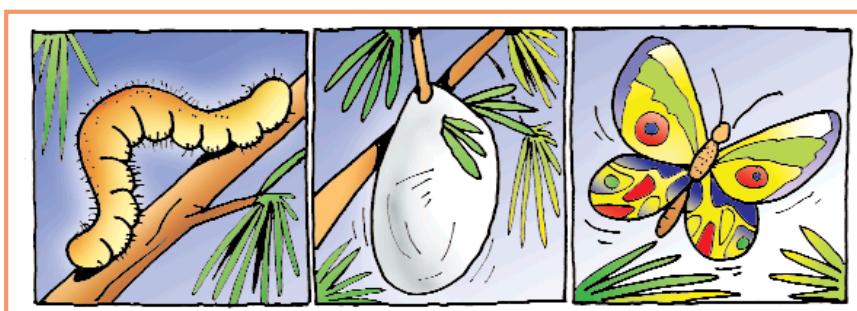
Στον τομέα αυτό, όπως και σε άλλους, η γεμάτη μίσος βαρβαρότητα που έρχεται από τα βάθη των ιστορικών αιώνων συνοδεύεται από την παγερή και ανώνυμη βαρβαρότητα που χαρακτηρίζει τον πολιτισμό μας.

Οι επικοινωνίες επεκτείνονται στον πλανήτη, ωστόσο η ασυνεννοησία αυξάνεται. Οι κοινωνίες γίνονται όλο και περισσότερο αλληλεξαρτώμενες, είναι όμως όλο και περισσότερο έτοιμες να αλληλοσπαραχθούν. [...]

Παραδόξως το χάος στο οποίο κινδυνεύει να βυθιστεί η ανθρωπότητα εμπεριέχει την τελευταία της ελπίδα. Γιατί; Καταρχήν, επειδή η εγγύτητα του κινδύνου ευνοεί τη συνειδητοποίηση, η οποία μπορεί έτσι να διευρυνθεί και να πολλαπλασιαστεί για να φτιάξει μια μεγάλη πολιτική επίγειας σωτηρίας. Κυρίως όμως για την εξής αιτία: όταν ένα σύστημα είναι ανίκανο να θεραπεύσει τα ζωτικά του προβλήματα είτε αποσυνθετείται είτε μπορεί μέσα στην αποσύνθεσή του να μεταμορφωθεί σε ένα μετα-σύστημα πλουσιότερο, ικανό να θεραπεύσει αυτά τα προβλήματα. [...]

Ωστόσο, έτσι όπως ο οργανισμός μας διαθέτει μη διαφοροποιημένα κύτταρα που μπορούν να δημιουργήσουν όλα τα όργανά μας, το ίδιο και η ανθρωπότητα διαθέτει τις γενικές αρετές που επιτρέπουν τη δημιουργία νέων. Αν αληθεύει ότι οι αρετές αυτές βρίσκονται σε νάρκη, σε καταστολή από την εξειδίκευση και την ακαμψία των κοινωνιών μας, τότε οι γενικευμένες κρίσεις που τις κλυδωνίζουν και κλυδωνίζουν και τον πλανήτη θα μπορούσαν να φέρουν τη ζωτική μεταμόρφωση. Πρέπει να περάσουμε από την απελπισία για να ξαναβρούμε την ελπίδα.

Edgar Morin, «Πόλεμος και ειρήνη», εφημ. *LE MONDE*, αναδημοσίευση στην εφημ. *TO BHMA*, 2003

ΕΙΡΗΝΗ – ΠΟΛΕΜΟΣ

- 1 Σε ποιους τομείς ο συγγραφέας διαπιστώνει πρόδοτο και σε ποιους οπισθοδρόμηση;
- 2 Τελικά, το κείμενο είναι αισιόδοξο ή απαισιόδοξο; • Αιτιολογήστε την άποψή σας. • Χρησιμοποιήσατε τελικές και αιτιολογικές προτάσεις στο κείμενό σας;
- 3 Το σκίτσο που ακολουθεί το κείμενο με ποια παράγραφο του κειμένου νομίζετε ότι σχετίζεται νοηματικά; Προσπαθήστε να εξηγήσετε με δικά σας λόγια τη σχέση ανάμεσα στα νοήματα του σκίτσου και του κειμένου.
- 4 Συνδέστε αιτιακά τις δύο πρώτες περιόδους του κειμένου.
- 5 «Παραδόξως... αυτά τα προβλήματα»: Με πόσους και ποιους τρόπους εκφράζονται οι αιτιακές σχέσεις στο απόσπασμα αυτό;
- 6 Εντοπίστε τις τελικές προτάσεις του κειμένου.
- 7 Προσπαθήστε να αναλύσετε το κείμενο στα συστατικά του.

Κείμενο 7 [Βρόμικος πόλεμος]

- 1 Ποιο στοιχείο κάνει το διάλογο αυτό αστείο και γιατί; Απαντήστε χρησιμοποιώντας αιτιολογικές προτάσεις.
- 2 Σχολιάστε τον τρόπο που χρησιμοποιούνται οι λέξεις καθαρίζω και βρόμικος στο σκίτσο.

Άσκηση - Δραστηριότητα

■ Συμπληρώστε την ακροστιχίδα.

1. E.....
2. I.....
3. P.....
4. H.....
5. N.....
6. H.....

1. Εισάγει αιτιολογικές προτάσεις.
2. Ένας ειρηνικός κόσμος είναι...
3. Είναι απαραίτητο στοιχείο της πρότασης.
4. Με ένα παραπάνω γράμμα, από γράμμα του αλφαριθμού, γίνεται αποτέλεσμα ενός πολέμου.
5. Εισάγει και σκοπό.
6. Είναι πιο συνηθισμένοι στις πολεμικές ταινίες παρά στον αληθινό πόλεμο.